

BOSNA I HERCEGOVINA
VIJEĆE MINISTARA
Generalno tajništvo

Broj: 05-02-2449/09
Sarajevo, 8.4.2010. godine

01,02-02-9
09.04/10.
B

BOSNA I HERCEGOVINA
PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BOSNE I HERCEGOVINE
SARAJEVO

PRIMLJENO: 09.04.2010			
Organizaciona jedinica	Klasifikaciona oznaka	Nadni broj	Broj priloga
01,02-02-9	-	2449	10

PARLAMENTARNA SKUPŠTINA BiH

- Zastupnički dom -
- Dom naroda -

SARAJEVO

PREDMET: Prijedlog zakona o zabrani svih fašističkih i neofašističkih organizacija i uporabi njihovih simbola u BiH

Vijeće ministara Bosne i Hercegovine, na 117. sjednici održanoj 25.3.2010. godine, utvrdilo je Prijedlog zakona o zabrani svih fašističkih i neofašističkih organizacija i uporabi njihovih simbola u Bosni i Hercegovini, te zaključilo da se isti dostavi Parlamentarnoj skupštini Bosne i Hercegovine uz prijedlog da se razmatra po temeljnom zakonodavnom postupku.

U svezi s navedenim, u privitku dostavljamo Prijedlog zakona o zabrani svih fašističkih i neofašističkih organizacija i uporabi njihovih simbola u Bosni i Hercegovini, na bosanskom, hrvatskom i srpskom jeziku. Istodobno dostavljamo i elektronsku verziju Prijedloga zakona.

S poštovanjem,

GENERALNI TAJNIK
Zvonimir Kutleša

PRIJEDLOG

Na osnovu člana IV 4.a) Ustava Bosne i Hercegovine, Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine na sjednici Predstavničkog doma, održanoj _____ 2010. godine, i na sjednici Doma naroda, održanoj _____ 2010. godine, usvojila je:

ZAKON O ZABRANI SVIH FAŠISTIČKIH I NEOFAŠISTIČKIH ORGANIZACIJA I UPOTREBE NJIHOVIH SIMBOLA U BOSNI I HERCEGOVINI

POGLAVLJE I OPĆE ODREDBE

Član 1. (Predmet zakona)

U cilju sprečavanja podsticanja nacionalne, rasne ili vjerske mržnje i nasilja među narodima i građanima Bosne i Hercegovine ovim zakonom zabranjuje se bilo koji oblik djelovanja, registrovanja fašističkih i neofašističkih organizacija kao i upotreba fašističkih i neofašističkih simbola u Bosni i Hecegovini.

Član 2. (Definicije)

(1) Fašističke i neofašističke organizacije u smislu ovog zakona su grupe osnovane sa ciljem promocije ideja i doktrina koje su fašističke, rasističke ili ksenofobične i koje u svom nazivu imaju simbol ili oznaku koja je historijski potvrđena kao fašistički ili neofašistički simbol i/ili koriste fašističke ili neofašističke ili bilo koje druge simbole kojim se širi mržnja ili poziva na uništenje ili istrebljenje nekog naroda, rase ili etničke ili manjinske grupe zasnovane na superiornosti jednog od bosansko-hercegovačkih konstitutivnih naroda ili drugih bosansko-hercegovačkih ili stranih nacionalnih, rasnih ili etničkih grupa nad drugima i/ili koje u svom osnivačkom aktu imaju tekst ili sadržaje kojim se promoviraju, zagovaraju ili provode ideje ustaške, četničke i organizacije oslonjene na tradiciju Handžar divizije, a izrazi koji se koriste u ovom zakonu imaju sljedeće značenje:

- a) „Četnička“ organizacija je svaka grupa koja se eksplicitno ugleda na i promovira ideologiju i djela vojnih, milicijskih i paravojnih grupa koje su odgovorne za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti kako tokom Drugog svjetskog rata tako i u jugoslovenskim ratovima 1991-95, pod posebnim ili općim nazivom 'četnici'.
- b) „Ustaška“ organizacija je svaka grupa koja se eksplicitno ugleda na i promovira ideologiju i djela vojnih, milicijskih i paravojnih grupa koje su odgovorne za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti kako tokom Drugog svjetskog rata tako i u jugoslovenskim ratovima 1991-95, pod posebnim ili općim nazivom 'ustaša'.
- c) „Organizacija koja se oslanja na tradiciju Handžar divizije“ je svaka grupa koja se eksplicitno ugleda na i promovira ideologiju i djela vojnih, milicijskih i paravojnih grupa koje

su odgovorne za ratne zločine i zločine protiv čovječnosti tokom Drugog svjetskog rata tako i u jugoslovenskim ratovima 1991-95, pod posebnim ili općim nazivom 'Handžar divizija'.

(2) Simboli fašističkih i neofašističkih organizacija predstavljaju svaki znak tipičan za fašističke i neofašističke organizacije definisane u članu 2. stav (1), tačka a), tačka b) i tačka c) ovog zakona, uključujući slike počinitelaca ratnih zločina koji izazivaju strahove i širenje mržnje i nasilja među bosansko-hercegovačkim ustavotvornim narodima i etničkim grupama, kao i slike osoba krivih za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti. Osobe krive za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti u smislu ovog zakona proglašene su krivim za takve zločine pred nadležnim sudovima.

POGLAVLJE II ZABRANA REGISTROVANJA, DJELOVANJA I UPOTREBE SIMBOLA

Član 3. (Zabrana registrovanja)

(1) Zabranjuje se registrovanje fašističkih i neofašističkih organizacija u Bosni i Hercegovini definisanih u članu 2. ovog zakona.

(2) Ako organizacija, do sada registrovana u skladu sa zakonima u Bosni i Hercegovini djeluje i/ili ima simbole utvrđene u članu 2. ovog zakona, registracija iste brisat će se u skladu sa ovim zakonom.

(3) Zabranjuje se davanje naziva mjestima, ulicama, trgovima i pravnim licima po osobama proglašenim krivim za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti počinjene, kako u Drugom svjetskom ratu tako i u jugoslovenskim ratovima 1991. – 1995. godine. U smislu ovog zakona, osobe proglašene krivim za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti su osobe koje su za takve zločine proglašene krivim pred nadležnim sudovima.

(4) U skladu sa ovim zakonom izvršice se brisanje do sada dodjeljenih naziva mjestima, ulicama, trgovima i pravnim licima po osobama krivim za ratne zločine ili zločine protiv čovječnosti, kako u Drugom svjetskom ratu tako i u jugoslovenskim ratovima 1991. – 1995. godine.

Član 4. (Zabrana djelovanja)

Zabranjuje se bilo koji oblik javnog ili tajnog djelovanja organizacija koje djeluju ili imaju simbole definisane u članu 2. ovog zakona.

Član 5. (Zabrana simbola)

(1) Zabranjuje se bilo koji oblik proizvodnje, umnožavanja, skladištenja, prezentacija, širenja, posjedovanja, odnosno bilo koji oblik upotrebe simbola koji imaju izgled i sadržaj kako je to definisano u članu 2. ovog zakona.

(2) Zabranjuje se izvođenje muzičkih djela, kao i snimanje, proizvodnja i distribucija nosača zvuka i spotova sa muzičkim djelima koja koriste, spominju ili veličaju fašističke i neofašističke organizacije, njihove simbole i predstavnike, kako je to definisano članom 2. ovog zakona.

POGLAVLJE III KAZNE NE ODREBE

Član 6. (Kaznene odredbe)

(1) Pravno i fizičko lice koje osnuje ili uspostavi organizaciju, udruženje, političku stranku ili svaku drugu grupu navedenu u članu 2, kaznit će se novčanom kaznom od 50.000 do 100.000 KM.

(2) Fizičko lice koje postane član ili na bilo koji drugi očigledan način podržava ovu vrstu organizacija, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 30.000 KM

(3) Pravno lice koje organizuje okupljanja pripadnika organizacija definisanih članom 2. ovog zakona kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 20.000 KM do 50.000 KM.

(4) Fizičko lice koje organizuje okupljanja pripadnika organizacija definisanih članom 2. ovog zakona kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 30.000 KM.

(5) Za omogućavanje okupljanja u svojim prostorijama pripadnika organizacija definisanih članom 2. ovog zakona, kaznit će se:

a) pravno lice novčanom kaznom od 20.000 do 50.000 KM

b) službena osoba novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 30.000 KM.

(6) Pravno lice koje omogući registraciju udruženja zabranjenu članom 2. i članom 3. ovog zakona ili ne izvrši njeno brisanje, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 10.000 KM.

(7) Službena osoba i odgovorna osoba koje omoguće registraciju udruženja zabranjenu članom 2. i članom 3. ovog zakona ili ne izvrši njeno brisanje, kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM.

(8) Svaka osoba koja na javnom okupljanju ističe ili izlaže simbole koji predstavljaju ili su tipični za grupe pomenute članom 2. ili prikazuje počinitelje ratnih zločina ili zločina protiv čovječnosti kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 30.000 KM.

(9) U slučaju da pravno ili fizičko lice u svojim prostorijama dozvoli proizvodnju, skladištenje, umnožavanje bilo koje vrste materijala za organizacije definisane članom 2. ovog zakona, kaznit će se:

a) pravno lice novčanom kaznom od 20.000. do 50.000 KM,

b) fizičko lice novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 50.000 KM.

(10) U slučaju da fizička lica koja vrše podjelu, prodaju ili proizvodnju simbola koji predstavljaju grupe pomenute članom 2. ovog zakona ili prikazuju počinitelje ratnih zločina ili

zločina protiv čovječnosti kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 3.000 KM do 10.000 KM.

(11) Fizička lica koja na javnom okupljanju ističu ili izlažu simbole koji predstavljaju ili su tipični za grupe navedene članom 2. ovog zakona ili prikazuju počinitelje ratnih zločina ili zločina protiv čovječnosti kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 5.000 KM do 10.000 KM.

(12) Fizička lica koja izlažu simbole definisane članom 2. ovog zakona, ili ih upotrebljavaju kao simbole ili oznake za tim, ili koriste parole koje izazivaju netrpeljivost, strah i mržnju tokom sportskih takmičenja i drugih takmičarskih događaja kaznit će se novčanom kaznom u iznosu od 10.000 KM do 50.000 KM, a timovi koji imaju te simbole isključuju se iz svih takmičarskih i sportskih asocijacija i trajno im se zabranjuje rad.

(13) Izricanje novčanih kazni za učinjeni prekršaj ni na koji način neće uticati na mogućnost pokretanja tužbe u skladu sa važećim krivičnim zakonima u Bosni i Hercegovini.

POGLAVLJE IV PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Član 7.

(Praćenje primjene zakona, zabrana rada i brisanje udruženja)

(1) Primjenu zakona prati Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, koje ima obavezu da prikuplja informacije o kršenju odredaba ovog zakona i o tome najmanje jednom godišnje putem Vijeća ministara Bosne i Hercegovine izvještava Parlamentarnu skupštinu Bosne i Hercegovine.

(2) Ministarstvo pravde Bosne i Hercegovine, na osnovu prijave podnesene i obrađene u Ministarstvu za ljudska prava i izbjeglice Bosne i Hercegovine, u skladu sa ovim zakonom pokreće postupak i donosi:

- a) rješenje o zabrani rada i/ili brisanju iz službenih evidencija registrovanih organizacija koje djeluju ili koriste simbole definisane članom 2. ovog zakona;
- b) rješenje o brisanju naziva mjesta, trgova, ulica i pravnih lica, definisanih u članu 3. stav (3) ovog zakona, iz svih postojećih registara u Bosni i Hercegovini.

(3) Protiv rješenja iz stava 2. ovog člana može se pokrenuti upravni spor pred nadležnim odjelom Suda Bosne i Hercegovine.

Član 8.

(Usaglašavanje ostalih propisa s ovim zakonom)

(1) U slučaju postojanja nesaglasnosti drugih zakona s ovim zakonom u postupcima po ovom zakonu, primjenjivat će se ovaj zakon.

(2) Svi zakoni kojima se reguliše registracija pravnih lica uskladiće se sa ovim zakonom u roku od 90 dana od dana stupanja na snagu ovog zakona.

Član 9.
(Stupanje na snagu)

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od dana objavljivanja u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“.

PSBiH, broj _____/___

_____

Sarajevo

Predsjedavajući
Predstavničkog doma
Parlamentarne skupštine BiH
Milorad Živković

Predsjedavajuća
Doma naroda
Parlamentarne skupštine BiH
Sulejman Tihić

OBRAZLOŽENJE

I – USTAVNO-PRAVNI I ZAKONSKI OSNOV ZA UVOĐENJE PROPISA

Ustavom Bosne i Hercegovine članom IV 4.a) predviđeno je da Parlamentarna skupština Bosne i Hercegovine donosi zakone u cilju izvršavanja obaveza Bosne i Hercegovine vezanih za član II 1. Ustava BiH – Ljudska prava i osnovne slobode i član 2. – Međunarodni standardi, a u vezi sa članom II 3. Katalogom prava koji utvrđuje da su sve osobe na teritoriji Bosne i Hercegovine jednake u uživanju ljudskih prava i osnovnih sloboda počev od egzistencijalnog ljudskog prava na život, preko prava osobe na ličnu slobodu i sigurnost što uključuje zabranu mučenja, nečovječnog postupanja i kažnjavanja, držanje u ropstvu ili potčinjenosti do prava na slobodu misli, savjesti i vjeroispovjesti koje podrazumjeva slobodu izražavanja, mirnog okupljanja i odabira mjesta prebivališta.

Evropska konvencija o ljudskim pravima i osnovnim slobodama (iz 1950. godine) je sastavni dio Ustava Bosne i Hercegovine i kao takva ima snagu direktne primjene u bosansko-hercegovačkoj jurisdikciji, pa samim tim i član 14. Konvencije koji zabranjuje svaki vid diskriminacije direktno je primjenjiv u pravnom sistemu BiH kao i Protokol 12, kojim je uvedena opća zabrana diskriminacije.

Također, i drugi međunarodni instrumenti za zaštitu ljudskih prava temelje se na principu zabrane diskriminacije (npr. Međunarodni pakt o građanskim i političkim pravima, Međunarodni pakt o ekonomskim, socijalnim i kulturnim pravima, Konvencija o pravima djeteta, te Konvencija o zabrani torture, mučenja i drugih nehumanih postupaka ili kazni).

II – RAZLOZI ZA UVOĐENJE PROPISA I OBJAŠNENJE ODABRANE POLITIKE

Poveljom Ujedinjenih nacija uspostavljen je koncept jednakosti svih ljudskih bića koji je postao temelj duha svih međunarodnih i evropskih instrumenata za zaštitu ljudskih prava i osnovnih sloboda koje je prihvatila i Bosna i Hercegovina kao članica Ujedinjenih nacija. Osnovne vrijedosti kojim se zbranjuje diskriminacija također su obavezan standard Evropske unije.

Uzimajući u obzir osnovne ljudske vrijednosti koje je prihvatila Bosna i Hercegovina a polazeći od činjenica je da je u okviru krivičnih zakona koji se primjenjuju u Bosni i Hercegovini propisano krivično djelo *'poticanja nacionalne, rasne ili vjerske mržnje, nesloge ili neprijateljstva'*, kako se definiše u članu 163. Krivičnog zakona Federacije, članu 390. Krivičnog zakona Republike Srpske i članu 160. Krivičnog zakona Brčko Distrikta BiH utvrđena je mogućnost krivičnog gonjenja za počinjenje ovih krivičnih djela.

U navedenim članovima različito su definisane kazne i to u:

- članu 163. KZ Federacije BiH propisuje se kazna zatvora u trajanju od jedne do pet godina;
- članu 390. KZ Republike Srpske predviđa se novčana kazna ili kazna zatvora u trajanju od najviše dvije godine;
- članu 160. KZ Brčko Distrikta BiH predviđa se kazna zatvora u trajanju od jedne do pet godina.

Također je uočeno i to na osnovu relevantnih izvještaja o stanju ljudskih prava u Bosni i Hercegovini da postojeći sistem krivičnih sankcija u Bosni i Hercegovini nije na adekvatan način regulisao pitanja koja se odnose na osiguranje odgovarajućih pravnih propisa kojim se „*direktno zabranjuje djelovanje organizacija i pojedinaca, simbola i ostalih obilježja kojim se podstiče na nacionalnu, rasnu ili vjersku mržnju*“.

Polazimo i od toga da je neupitna obaveza vlasti Bosne i Hercegovine da donese zakone i osigura praktične mjere kojim se suzbija širenje nacionalne, rasne ili vjerske netrpeljivosti i narušava sigurnost građana zbog ispunjenja njenih međunarodnih obaveza a najviše zbog potreba da osigura dalji razvoj demokratskih vrijednosti u bh društvu.

Trenutno ne postoji *pravni način za krivično gonjenje pomenutih organizacija, koje stoga imaju slobodu da šire svoje diskriminatorske ideologije*. Ovaj nedostatak propisa daje poruku o nekažnjivosti, koju čak i institucije prećutno podržavaju. Donošenje ovog zakona radi toga je veoma važno, jer se njime osigurava snažan izraz društvene osude određenog ponašanja i grupa koje ga podržavaju.

Pod fašističkom organizacijom obično podrazumijevamo one grupe čiji je cilj uspostavljanje režima sa fašističkom ideologijom na štetu demokratskih institucija. Ovaj zakon ima namjeru obuhvatiti grupe koje promovišu takvu ideologiju, a koje su, uzgred, neustavne. Međutim, sve fašističke partije koje su historijski postojale u Bosni i Hercegovini odnosile su se isključivo na nacionalnu pripadnost i karakterisala ih je izražena rasistička ideologija prema onima koji nisu članovi te nacionalne zajednice.

U ovom zakonu navedeni su primjeri tri najvažnije fašističke organizacije u Bosni i Hercegovini, iako se zakonom zabranjuje svaka fašistička i neofašistička organizacija. Glavni cilj ovog zakona je suprotstavljanje diskriminacijskom ponašanju koje promovišu ove organizacije, čiji je cilj održavanje i njegovanje podjela među bosanskim narodima.

Fašistički simboli koji prikazuju počinitelje ratnih zločina i zločina protiv čovječnosti također se zabranjuju ovim zakonom zato što fašističke organizacije često koriste slike poznatih ratnih zločinaca u svrhu propagande ili zastrašivanja, obzirom da oni simbolizuju borbu za prevlast jedne nacionalne, vjerske ili etničke grupe nad drugom.

III USKLAĐENOST PROPISA S EVROPSKIM ZAKONODAVSTVOM

Između Bosne i Hercegovine, s jedne strane i evropskih zajednica i njihovih država članica, s druge strane, sklopljen je *Sporazum o stabilizaciji i pridruživanju* kao dokument od posebne važnosti za razvoj zakonodavstva, iz kojeg proizlaze potrebe da se ova problematika zakonski reguliše na cjelovit način, a prema standardima koje propisuje regulativa Evropske unije.

Sklapanjem navedenog Sporazuma, Bosne i Hercegovine je i formalno preuzela obavezu usklađivanja svog cjelokupnog zakonodavstva s propisima EU.

Princip nediskriminacije ključna je vrijednost EU a ojačan je Poveljom o osnovnim pravima koja u članu 21 (1) izjavljuje da je diskriminacija na brojnim osnovama „zabranjena“. Konkretnije, Direktiva o rasnoj jednakosti (2000/43/EC) potvrđuje da su rasizam i

diskriminacija kamen spoticanja za društvenu i ekonomsku integraciju .... tj. integraciju bilo koje buduće članice EU.

Bosna i Hercegovina je snažno opredjeljena da se u svih društvenim segmentima uključi u evropske integracije.

U vezi s navedenom obavezom, za Bosnu i Hercegovinu je potrebno naglasiti i važnost direktiva Vijeća Evropske unije koje i Bosnu i Hercegovinu, kao članicu Vijeća Evrope, obavezuju na poštivanje principa nediskriminacije čija implementacija se osigurava donošenjem i ovog zakona.

Posebno mjesto ima i UN odnosno Međunarodna konvencija o ukidanju svih oblika rasne diskriminacije iz 1965. godine, čija članica je i Bosna i Hercegovina, kojom se osuđuje svaki oblik rasne diskriminacije, a države članice Konvencije se „obavezuju da će svim odgovarajućim sredstvima i bez odlaganja provoditi politiku koja teži da ukine svaki oblik rasne diskriminacije...“

IV PROVEDBENI MEHANIZMI I NAČIN OSIGURAVANJA POŠTIVANJA PROPISA

Ministarstvo za ljudska prava i izbjeglice BiH je dužno pratiti primjenu ovog zakona, što je definirano kroz sistem prikupljanja informacija o predmetima diskriminacije koji su obaveza svih nadležnih organa u Bosni i Hercegovini.

Svi ovi elementi utvrđeni ovim zakonom osiguravaju odgovarajuće provedbene mehanizme za primjenu ovog Zakona, a koji su, s druge strane, pojačani predviđanjem kaznenih odredbi za kršenje ovog zakona.

V OBRAZLOŽENJE FINANSIJSKIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE PROPISA I FINANSIJSKE EFEKTE ZAKONA

Za provođenje ovog zakona nisu potrebna posebna sredstva s obzirom da je unadležnosti postojećih institucija da provode ovaj zakon.

VI OPIS KONSULTACIJA VOĐENIH U PROCESU IZRADE PROPISA

U cilju usaglašavanja teksta ovog zakona održane su javne rasprave i to jedna u organizaciji Ministarstva za ljudska prava i izbjeglice BiH i Ministarstva pravde BiH koja je održana 25. maja 2009. godine u Sarajevu. Pored javne rasprave koju su organizirala ministarstva održana je i javna rasprava 12. juna 2009. godine koju je organizirala nevladina organizacija Imam petlju Gariwo. Rješenja koja su ponuđena u ovom tekstu velikim dijelom odražavaju i njihove stavove i prijedloge koji su prilagođeni sadašnjim zakonskim rješenjima i ne zahtjevaju značajne izmjene i dopune postojećih zakona.